

Forfatter: Dyre, Peder Christiernsen

Titel: BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Dyre, Peder Christiernsen (1559-11-10)

Citation: Dyre, Peder Christiernsen: "BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Dyre, Peder Christiernsen (1559-11-10)", i *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)*, TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR), s. 657. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000743146-001-shoot-L0007431460010520.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Krogen, 10. November 1559.

Peder Christiensen [Dyre] til Mogens Gyldenstjerne. ¹⁾

42

s. 658 Han beder indtrængende Mogens Gyldenstjerne hjælpe ham ud af hans haarde Fængsel og lægge et godt Ord ind for ham hos Kongen. Om hans Mellemværende med Hofmester Ejler Hardenberg. Han tilbyder at forlade Landet og sælge Mogens Gyldenstjerne Hjelmsø og hans andet Gods paa Sjælland og vil ogsaa lade Købet lyde paa Eskil Gøjes Navn.

Jesus hyelp.

Mynn ydmyge helsen nw oc altidh till fforn sent met vor herre. Kerre her Mogens Gyllenstyernn, betacker ieg ether for meget gaat, som y meg giort oc beuist hauer, huilcket den almectigste Gud werre ethers løn, thy det er ycke y myn macht ath forskylle. Kerre her Mons, myn store hyerte sorg oc elendighedz nød then wedh y well, saa at ieg icke tør der om wydere beklage, men beder oc formaner ether for then woll oc macht, som Gud hauer wnt och gyuet ether, athy wille rame migh arme karlls beste for Gudz skyll och handlle mit beste hos myn herre och konge, ath hans naade wille formille seg ouer meg oc ouer dete mit horde fengsell for Gudz skyll oc for hans salige herre far syell skyll, thi ieg kan icke lenge leue her wedh, før end iegh dør aff lucht oc stanck och kost, som her spises; thi ieg thror vist, ath

1—5. De gengives her i Rækkefølge efter Numrene. Da det første og det sidste er daterede samme Dag, maa det antages, at de andre to er afsendt samtidigt med dem. Foruden dem findes der blandt Mogens Gyldenstjernes udaterede Breve følgende Kopier af to Breve, som Peder Christiensen har sendt Christoffer Fikkesen. øjensynligt paa samme Tid som de ovenfor genivne Breve til Mogens Gyldenstjerne. Christoffer Fikkesen har efter Modtagelsen af Brevene sendt Kopier af dem til Mogens Gyldenstjerne.

Kiere Christoffer. Dersom dw fornemer, at herr Magnus innthet kannd gjøre i min sagh, mig tiitt. dett beste, tha fly thett saa, att Hennrigk vonn Raadhe ^{*)} komme mett dig, ellers kann ieg inntet gjøre, och sige hanum dett, att hannd ike forsommer sikh, saa maa thw wide, att Gud ike hauer skafft thett y mellum himmell oc jorde, att jeg will haue synnd, om jeg kann faa barmhiertighed for werdzlig godz skyld, thj ald werdzlig godz er forfennlig, och jeg haffuer dog ther inthet af och føyge begehrt effther denne dag. Gud befal jeg dig, amenn.

s. 659 ingen stedz y verden spises saa faar nogen fatig fange. Der som Gud icke will hyelp meg, saa at ieg maa fynde naade for ether, athi ville verre megh behyelpelig hos min here, saa ath mit fængsel maa formylles, da staar det meg icke till eller noget meniske at leue till iull saa. Oc Gud almectigste ved myn sagh och myn brode, oc Gud beyre meg, at iegh nogen tid skulle leue den dag, at ieg skulle forsee meg saa ille, ath iegh skulle nogen tyd fortørne myn sallige herre eller nw myn herre oc konge, som hagde formyllet segh ouer megh oc for eth blot ordh lod seg saa fortørne, ath hans naade er bleuen meg saa saare wred, huilcket Gud almectigste beyre megh, saa sant som iegh aldri tenckte hans kongelig maiestat dett till eller hagde anden meningh der hos end eth wbetencht ord, iegh sagde, oc hagde ment, at det icke skulle komme wyderre end mellem vos selff. Thi iegh gaff icke acht paa breuet oc bleff fortørnet der y, ath det breff mote icke holles, som her hoffmester ¹⁾ hagde lat giort. Der han handllede oc køffte mit godz, tha

Hielsenn met Gud. Kiere Christoffer. Som dw skryffuer mig tiill om ijc daler oc en heste, saa west dw selff alltinngst best, hor der om er, som Gud giiffuet, at ieg alldrig hagde seth dig eller noget af ditt, dess- ligest huad breffue gik oss imellum i Kiøbenhauen, der her hoffemester fik godzet, och jeg har inthet faaet igienn wden denn elendigste nød, der inthet menske bør att sige eller att skryffue, och huad mig er hollet af thet, hann louet mig, det suares mig for Gud, saa er jeg baade frann godzet, pendingen och all min welfart, saa att ieg ike haffuer enn huid eller kann bekomme till denne armod, som jeg skall lydhe, en sige mere annat en lidher, huad nød mig tillføges af Gud och menskenn. Y huor ther om er, saa ty till her Monsß, her houemester, her cantzeler och Korfitz och bede dem for Gudz skyll en till rame mith beste. Jeg har skryffuet her Mons till, der som jeg maa raa for mith och gjøre deraf, huad jeg will, tha mottu forweruet saa, attw och en karl, tiener Johan Fris, heder Hindrik sam ²⁾ Raade, kunde komme selff i talle met mig, thj der har ingen gjort mig bistannd i min nøde end hann af sinn formue.

(Bagpaa: Mogens Gyldenstjernes Paaskrift:)

Per Crystiernn tyl Chrystoffer Fycksen.

s. 660 mente iegh saa, at huor stercke wilkor de ville lade skriffue, da ville iegh det beseglle och och(!) leue ther effter saa elendigh y alle mode wden all skellig klage, till Gud oc kongelige maiestat wille seg der selff ouer forbarne. Oc Gud hyelp meg, saa sant som ieg aldri tenckte det til onde nogen, end syge at sygeth til onde nogen, och wille gernne holle breuet oc full giore de ij tusin daller, som her hoffmester hagde handllet. Der han fick mith godz, da loueth den gode herre meg meget gaat, oc ieg icke viste ath syge ney till det, han begerede, lod iegh ham følle alt effter hans egen ville. Huad hand nw will holle och gøre der vdy, det stor till

Gudh och ham, thi iegh kan der inthet andet til syge. Gud skall dømmen der ouer. Oc den gode heres willie har iegh full giort oc aldri hade trot, at andre breue skulle blyue giort paa den handell end det, han lod gøre, oc har end nw hos seg bode breue, godzet oc pengene, oc iegh det saa gernne wille wnde ham som myn egen fader, der som han ville hyelpe meg for Gudz skyll, at iegh kunde faa myn heres wenscaff, till des wille iegh verre saa arm, at ieg icke wille haue mere endh det, iegh goer och staar y, oc aldri tencke eller gøre noget andet end det, som kristelig oc reth kan werre. Oc vedh iegh nw ingen raad paa Gudz verdens iordh, wden athy wille nw gøre for Gudz skyll oc for Gudz barmhyertyghed skyll oc for all den hyelp oc trøst, som y oc alle ethrs børn skall haue aff Gud, oc nw hyelpe megh hos myn herre oc konge, at iegh mote faa hans naades wenscaff oc for myn forselse, forsmelse oc foractelse, som meg er sket. Der fore wille ieg drage aff Danmarck oc aldri kome y Danmarck mere, om thet er hans nadis villie, oc aldri gøre noget meneske andet end gaat oc aldri klage eller kære paa nogen eller bruge noget kongen eller hans naadis wndersote til skade y alle myne dage oc vill gyue der saa stercke oc horde s. 661breue, som myn here oc konge selff begere vill, om hans naade ville forbarme sig ouer meg for den død, Gud tolde, oc for hans salige herre far syel skyll. Oc dersom hans naade vill haue noget for myn forselse, da vil ieg det oc gerne gyue, oc er hans naad meg skyllig for viii eller ix aars penge oc for xxij heste, ieg har møst, met anden skade, som iegh har lydth oc forteret mange penge. Och hagde myn sallige here leuet, tha hagde ieg vell faaet skell oc füllest, oc myn sag hagde vell bleuet beyre. End hobes meg nest Gudz hyelp, der som iegh hagde nogen, der ville berete myn here myn sagh, da ved ieg vist, at hans naade icke forderuit meg for det, ieg har forset meg met ordh; gerninger ved ieg meg fry for selff.

Kerre her Mons, der som y nw wille for Gudz barmhyertighet skyll met ethers wener nw aluorligh tage ether myn sagh fore oc hyelpe meg till myn herre oc konges wenscaff, och saa myn sag kunde blyue forhandlet, som forskreuit staar. Thy det tyen megh icke ath werre her y Danmarck, thy ieg er saa forsmad oc forachtet, at ieg ylle tør see paa folck, end syge at omgaas met dem, der nest har mange wuener oc serdeles de windisbyrd, som kunde snart beklage meg, saa wore ieg aff met hals oc godz, som y well selff beyr kan betencke, end iegh skryue kandh. Och will jegh loue oc till syge ether paa myn syell oc alt myn welfart, saa at der som y nw wille handlle fore megh oc fly meg ende paa myn sag, da vill ieg selle ether Hyelmsø gord oc alth mit godz y Syelandh, som beløber seg xx gorde, smo och store, oc will wnde ether det køb, som y selff kan tencke vert er, oc will der ouerantuarde ether alle de breue, som Axsel Rosenkrantz oc meg er giort ymellem, oc wnde ether och ethers børnn den fordel bode met Axsel oc Mons Klausen ¹⁾ oc vil gøre regenscaff met s. 662Axsel oc full gøre hyn anden, som plectig er. Oc strax y har flyt dene handel til ende, da vil ieg antuarde ether Axsel's breff oc hans godz, desligest mit søster barn Klaus Axsel's, oc for ethers møde oc wmage tha wil iegh wnde ether halpart Tange gord ¹⁾ oc mølle oc halpart Tange godz oc eyendom, som ieg har Axsel's stercke breue paa, athi det maa beholle til ether oc ethers børn for then willighed oc hyelp, som y nw gøre migh y thenne myn store nød oc trang, met all anden fordel, som iegh icke skriue kand, som er ham oc meg y mellem, det will iegh oplade for ether oc ethers børn til gode, saa sant hyelpe meg Gud til all myn velfart, som iegh skall gøre ether thet skell, ther som y nw ville hyelpe, at myn sag saa kand gaa for seg som forberørt er, oc der ouer alle myne dage vere ether oc ethers saa god, som y vor myn egen fader. Thi y ved vel mit beste, oc y kand oc gøret, oc ieg vil skicke meg saa kristelig oc vel, athy aldri eller nogen aff dem, som handller for meg, skall faa atalle for myn skyll. Thy myn begering er inthet hos verden andet end drage saa langt, at aldri ingen skal spørre meg, oc der sete meg ner oc tyene myn Gud, then stund iegh leuer y verden, oc ath huis dell som y skulle gyue meg for Hyelmsø oc det godz, ath ieg det mote faa kuit och fryt at tere aff, saa at ieg skulle icke betle her y verden, thi at ieg har vdset alt samen godzet saa ner som iij pengs hus, skyller i β oc ij &, til dene handel oc somt før til Axsel's geld oc til fortering y kongens gordh, saa at kongen for Gudz skyll oc for myn salige here siell skyll oc for myn lange tyeneste vill nw wnde meg saa, at ieg maate haue de penge, som stor y Køuenhaffn at indløse Hyelmsø s. 663godz, som wd er set, oc antuarde ether thet fryt y alle mode, saa vill ieg vnde ether gorden for ijm daler. Der er bøgning paa ham, det ingen skal bøge met ijm, saa er der ij enmercke oc fiskevand oc anden belyglegthet, som icke vor vert at selle for ijm daller, forvden auell, saa at man kan vell holle jc øxsen der, nar han vill tage vare paa høsten. Der nest vil ieg vnde ether huer pund korn for c daller oc f. smør oc bolgalt oc lige saa, oc iij β grott oc lyge saa, som gor y søsken skyffte, oc vill vel fly ether den gord yblant, der staar ether icke ouer iijc daller, athi icke skulle selle ham for tusin daller. Oc der som y icke ville selff handlle met meg om Hyelmsø, da kunde y lade købet lyde paa Eskel Gøye, om ier saa tote, thy han kender vell aff godzet. Oc will ieg saa rame ethers fordell, athi oc alle ethers børn skulle tacke meg, oc wille her paa begere oc wide ethers gode suar, om y nw wille for Gudz skyll y dene neste herre dag handlle her paa, oc huad y gaue for godh fortrøstning her, oc tuiller der inthet paa, at saa santh, som ieg vill haue hyelp aff Gud eller noget erlig mand, som ieg icke skall misfeylle ether eth ord y dene handell, ath det io skall holies ether, som skreuet er. Doc ouer alth dete begerer ieg for Gudz skyll ethers wenscaff oc ethers høstrues wenscaff aff hyertet, oc beyre meg Gud, at ieg nogen tid skulle fortørne ether, oc will ved myn siels salighed vere ether oc alle ethers fatig tro ven aff hyertet, oc beder oc forman ether, athi nw wille icke forlade meg y thenne store tro oc loue, ieg seter til ether. Der som y icke nw wille for Gudz barmhyertighet skyll forbarme ether ouer meg, da er iegh forlat aff alle meneske y verden oc bede huer dag heller om døden end om lyuet. Doch hobes meg til, athi for Gudz(!) icke vndfaller meg, effter dy y ser, at alle vndfaller megh. Gud skall beløne ether oc alle ethers rygelige igen, oc all det, ieg formaa, skall kome ether till gode. Her met ether Gud almectigste s. 664befallendis met ethers kerre høstru och all den del, y vel vill. Ex Krogen met hast y det elendigste fengsel oc nød, der noget meneske kan lyde, fredagen for sancte Mortens dag mdlx.

Dyre, Peder Christiensen, *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)*,

Peder Christensen.